10. Brev från

Gertrud Lundström, född Bergman

till fadern

Gustaf Bergman

1895 - 1904

Pension Stalder, Hôtel Landry.

Schmitenweyer d. 1[illegible] Juli 1895

Thun

Kanton de Bern.

Min egen kära far!

Tack, min älskade far, för fars båda bref med alla upplysningar, äfven de far sökt att få. Det är svårt för mig att säga något om platsen, men inte tycker jag den låter oäfven. Dock har jag alltid tänkt mig det blott på något år el. så för inte kan jag tänka mig någon längre tid vara lärarinna i familj och lemna hemmet. Angående, hvad far skref om att erbjuda mig komma utan lön det första halfåret, tycker jag knappast, jag det bör göra; nog derför det vore mycket trefligt för mig, men det vore nästan för bra, så tycker jag det måste vara så ~~ovisst~~ otrefligt för dem, och inte tänker jag de kunna taga en lärarinna, som inte binder sig att stanna där ett år; det blir ju så ovisst för dem. De måste ju bli alldeles förskräckta för

lärarinna, som sådär endast vill komma på försök. Det är ju en klar sak, att om jag finner mig ej kunna uppfylla fordringarne jag ej stannar. Det är, hvad jag tänkt mig därom, men kanske det ej behöfver ~~stat~~ tänkas så (därom). — Jag tror nog det skulle göra mig godt att komma så i beroende någon tid och så få bära ansvar för något. Jag får väl se hur det blir bestämdt. Inte vill jag resa dit något på hemvägen, det tycker jag inte alls.

Det synes blifva svårt att finna någon plats att taga vägen, när tiden här är slut; ibland fruktar jag nästan, det blir att återvända till Morges, men jag får väl lugna mig så kommer det kanske något.

Jag tror jag alltid glömt att framföra alla hjärtliga helsningar från Viberg, de ha' helsat så mycket till far o mor och syster. Jag har skrifvit till Astrid också, så jag skrifver ej mor denna gång.

Fars dotter Gertrud.

Näs, Nykil 10/11-97.

Älskade far!

Ett innerligt tack för fars kärkomna bref! Jag är själf nästan förvånad öfver, att jag ej förr har tackat därför, ty jag blef så glad, när jag fick det.

Hur har far det nu i Stockholm? Det är rätt stora förändringar: David borta, och Marie borta. Det skall bli mycket roligt att höra, hur far kan trifvas med Margret och hur det går henne att fylla sin plats. Kanske har far så mycket om sig, att far ej har tid att tänka därpå.

Tänk att det skulle lyckas för Bivie att få helsa på far vid station, det trodde jag knappast; önskar blott, att jag hade varit i hennes ställe, men det var ändå roligt att få muntliga helsningar från far, genom henne.

I dag har jag fått tjänstgöra som kusk i stället för lärarinna, det var rätt trefligt för ombyte skull.
Herr Daniel, sonen, har varit hemma och helsat på en dag, och som det ej fanns någon annan till hands, fick jag och Honorine skjutsa ner honom till stationen. Nog är det ganska egendomligt, att man öfver allt här i trakten ännu ser både hästar, kor och får ute på bete. På flera ställen här, börjar visst saknaden af regn att bli riktigt kännbar, men nog njuta vi af att ännu ha så fina vägar, här där de bruka vara så förskräckliga på hösten.
Hvad det skall bli förfärligt roligt att komma hem i jul och få vänta hem David också! Nog får jag ofta känna, att intet kan ersätta hemmet. Jag känner mig ofta så lycklig vid tanken på mitt eget, kära hem, där jag fått mottaga så oändlig mycken kärlek och omvårdnad, så det är ej underligt om allt därhemma blifvit för mig så obeskrifligt dyrbart.
Nu endera dagen kanske far får besök af sin lilla sondotter, hoppas att ni nu äro riktigt goda vänner; nu får hon ej vara rädd för farfars skägg längre. Kanske hon t. o. m. kan säga "farfar" nu, åtminstone någon tillstymmelse därtill. Ha mycket roligt tillsammans!
Nu är det tid att krypa till kojs, så godnatt nu kära lilla far!

Fars egen tacksamma dotter

Gertrud.

Näs, Nykil 1/12 – 97.

Min egen älskade far!

Tack för fars kärleksfulla, efterlängtade bref, som jag fick i går! Far skrifver däri om samma sak, som jag så mycket tänkt på, och som gör det så smärtsamt för mig att vara skild från mitt hem. Vi veta ju intet om, hur länge vi få behålla våra dyra, älskade föräldrar; dock känner jag det, som måste jag häri helt förlita på Guds nåd. — Hade far eller mor af någon orsak haft någon särskild önskan att hafva mig hemma efter jul, hade jag ju ej känt någon tvekan om, hvar min plats skulle vara, men som det nu är, tror jag mig handla rättast i att lofva Hjelms att återkomma nästa termin. Jag vet att ett ombyte skulle blifva mycket kännbart för dem här, ty det är nog ej alla, som passa för Honorine. Jag känner, som om att här mindre

ålägger mig att lära Honorine en bestämd kurs, som farmor att handleda henne och om möjligt vara ~~henne~~ en hjälp till att leda henne in på den rätta vägen; och som jag nu, oaktadt all min skröplighet, tycks passa för Honorine, känner jag, som måtte jag ~~anse~~ detta ~~vara~~ min plats, och lofva dem att hjälpa ännu en termin. Det är nog mycket här, som tar emot för mig, och som käns ganska tungt ibland, men jag får alltid den hjälp jag behöfver. Ja, så känner jag det, far, och hoppas jag, att far nu riktigt också förstått mig, och att far känner hur obeskriflig kära far och mor äro för mig, och att det dock är min största glädje att få vara Eder till någon glädje.

O, hvad det skall bli kärt att få komma hem och träffa Eder alla i jul, jag kan ej säga, hur mycket jag gläder mig däråt.

Farväl, älskade far, och tack för all kärlek mot fars egen dotter

Gertrud.

Nykil 13/5 -98.

Min älskade far!

Innerligt tack för farstå kärkomna bref! Tack också för besväret med skickningen af dräkten åt Elias; jag säg att far och mor hade hjälpts åt därmed. Helsa mor och säg att den var så treflig, fastän jag ännu ej vet, hur den passar honom.

Ni tycks ha haft en riktig otur i Upsala, ty åtminstone att döma efter vädret här var det synnerligen ruskigt och kallt i onsdags. I morgon får jag nog genom Astrid höra om, hur det gick för dem alla att hålla modet uppe.

I går gjorde vi en riktigt treflig tur till Linköping. Kyrkosångens vänner firade, som far nog sett af tidningarne, sin årshögtid där i onsdags o torsdags, och vi passade också på att få litet godt däraf. Inte såg vädret synner-

ligen inbjudande ut, när vi på morgonen kl. 1/2 6 begåfvo oss på väg; det blåste och regnade duktiga tag, men så småningom blef det dock bättre. Vi kom lagom fram för att få vara med om morgonbönen i domkyrkan af hofpredikant Heijman; det var mycket godt o högtidligt. Sedan var jag också med om diskussion och ett par föredrag; synnerligen roligt var det att få höra prosten Kihlbergs föredrag. Kl. 6 var det konsert i landskyrkan, men den reste vi ifrån, och det var nog också det förståndigaste, ty det hade varit alldeles öfverfullt.

Det är en underlig vår vi ha; en och annan lite varmare dag ha vi haft, men så kommer kylan igen, så det går inte fort med utvecklingen, men det är dock så roligt att se, hur trädens knoppar börja att svälla mer och mer; det blir nog grönt så småningom. Landtbrukaren är dock mycket nöjd med väderleken, så då måste vi ju också vara det, om vi ock längta efter värmen. Nu är det så långesedan, jag hörde något hemifrån, så det skall bli förfärligt roligt, när posten i dag kommer. Mycket undrar jag, hur far och mor tycker om Tuna efter de stora reparationerna. Hvad syskonen måste ha varit glada åt att nu ändtligen få ta emot far och mor! Hur stod det till med lilla Kerstin? Var hon vänlig mot farfar? Är moster Malin kvar där ännu?

De hjärtligaste helsningar till mor, Astrid och Manne.

Farväl nu, älskade far!

Fars egen dotter

Gertrud.

svagt hopp om att kunna möjligen
få ett besök af Far och Mor i Juni.
Hvor oändligen kärt kommer det ej att
bli! —

Men nu har jag en sak att fråga Far
och Mor om. Vi komma i vår få sätta en
half tunna potatis själfva och vilja ju
då gärna få en god sort — här är det
svårt att få någon god i år. Tänkte där-
för fråga, om vi ha på Addeboda, så
att vi kunde få oss skickadt en tunna.
Man kan ju tycka att frakten blir o-
nödigt dyr, men för oss blir det ju
ändå billigare att betala den frakten
än att köpa här. Hvad säger nu Far o Mor?
— Vi ha bestämdt oss för att tillsvidare
ej skaffa häst o dräng — det tycker att
jag är skönt.
Detta bref adresserar jag till Uppsala, där
jag tänker Ni alla äro samlade nu om
söndag. Hälsa innerligen till Mor
och Astrid. Ernst hälsar Eder hjärtligen.

Fars egen tillgifna

Gertrud.

Trinstad 20. 3 1902.

Min älskade Far!

Tack, älskade Far, för det kära
brefvet, som jag fick redan före
påsk och för recepterna, hvilka jag
hoppas skola komma till god nytta.
En stor glädje var det för oss att ha
Manne här, och det var säkert en
hvila för honom att inte alltid vara
"notarien". Men hvad det är roligt,
att han är så intresserad af sitt
arbete, och glädjande är ock, att han
vid sidan därom, har så många
andra intressen. Mycket intresserade
honom underrättelserna han här
fick mottaga om domprostfrågan.

I förrgår hade vi vår första lilla bjudning här; det var våra arrendatorer samt ett par andra vi haft lite mer göra med – tillsammans 7 personer (2 till voro bjudna men hindrade af sjukdom) De bjödos endast på kaffe med dopp samt kompott och bakelser. Så läste Ernst ett par berättelser och sjöng för oss och språkade vi så godt vi kunde. Tyckte att det föreföll rätt trefligt, men nog känner man sig ganska enkel för att ej kunna uppfylla de anspråk de hafva på en. –

I dag läser Ernst med nattvardsbarnen, han läser nu med dem 8 ggr i veckan, skall i e. m. ut på tvenne sockenbud. Tycker allt att Ernst är betydligt starkare nu. I söndags fick han riktigt pröfva sina krafter, då hade han skriftemål också och en nattvardsgång på omkr. 100 personer. Ej så lite, när man är ensam tjänstgörande präst. Det var en särskild högtidlig stund i vår kyrka i söndags. Den var så full så full, att jag knappt kunde förstå att så många kunde få rum. Under nattvardsgången stannade hela församlingen inne, och det var så stilla och tyst i kyrkan.

– Vi ha nu härliga vårdagar här med solsken och fågelsång. Vi ha funnit en sådan treflig liten bergklint här i närheten, dit vi bruka gå och njuta af naturen – därifrån se vi blånande höjder långt i fjärran.

Hade i går ett så kärt bref från Astrid. Hur stort om David nu verkligen fått beställning i England! Är blott början gjord, kunna vi ju ha godt hopp. – Astrid gaf oss där ett litet

som vi tyckte så mycket om
få skrifva och tacka för klockan, men
han orkar inte i kväll.
Men så ville vi ock få säga Far
ett så hjärtligt: tack för senast!
Särskilt måste vi tacka Far för
det goda härbärget i Sthlm, som
vi alltid ha så godt af.
Hälsa så varmt till Mor och syskonen! Hvad det skall bli roligt att
få bref! Kanske kommer det i morgon.

Fars tacksamma och tillgifna

Gertrud.

P. S. Tänkte få be Far om en stor
tjänst, såvida Far har tillfälle därmed
förslås: Dumt nog tänkte jag ej därpå
när jag var uppe. Saken är den att jag
så gärna skulle vilja ge Ernst (som födelsedagsgåfva) något af den nya bibelöfversättningen. Ville därför fråga om Far
skulle vilja skaffa Mose böcker o skicka den med Astrid. Tänkte ock be
Far skrifva upp det på min konto.

Fars

Gertrud.

Grimstad d. 17 Aug.

1902?

Älskade Far!

Fjorton dagar har nu i det när
måste gått sedan vi reste hem
från — och ännu ha vi intet hört
från Eder, undantagandes Mors
hälsning som åtföljde Ernsts
klocka. Får ju dock hoppas att
det står väl till, men längtar
allt mycket efter bref.
Ja, i dag ha vi fått fira Ernsts
födelsedag och det har känts så
riktigt högtidligt. Far skulle se
hvilken rik blomsterskörd vi
ha, det ser så festligt ut. Ernst
har fått blommor från så många
här inom församling, ja utom med.

Nu senast kom skolvårare Kvän-
del in med en stor blombukett
och vi ha nu länge suttit och pra-
tat tillsammans och Ernst har äf-
ven läst högt och spelat o sjungit
för oss. — En dag i veckan hade
vi fröken Engholm, kand. Nyhra
och pastor Engström hos oss till
middagen det var en ganska tref-
lig dag, särskildt roligt därför att
det kändes som om gästerna trif-
des så godt.
Om tisdag är det s. k. prosteri kon-
vent hos kyrkoherde Jacobi i
Eds församling, och både Ernst och
jag komma att resa dit. Jag tyc-
ker att att det skall bli mycket
roligt, att så lite få lära känna
någon prästfamiljerna i vår närma-
ste omgifning. Vi komma att resa
tillsammans med pastor Engström.

Sedan i slutet af veckan vänta vi
Svärmor och Elisabet hit, men en-
dast på ett kort besök, de resa häri-
från vidare till Lysekil.
Det har känts lite oroligt denna
vecka, ty Ernsts blindtarm har
varit orolig hela veckan, och sär-
skildt fredag o lördag, så att i
går låg han mest hela dagen. Vi
äro därför så tacksamma för att
det gått så väl i dag, fastän han
hade att resa till Bolstad. Vi hade
för första gången vår Tidaholmskär-
ra med draglina och befans den
vara alldeles utmärkt då, men det
står ju alltid kvar att den är för
bredspårig för oss.
Tänker nu att Astrid håller på att
rusta sig till sin långa resa, det skall
bli så roligt att få taga emot henne.
Ernst hälsar så hjärtligt, han vill själf

Till min Gertruds afhållna Föräldrar!
Väl återkommen i Grinstadslugnet och skötet af familj och hem är det mig kärt tänka tillbaka på mycket under den gångna veckan inte minst på Uppsalabesöket. Och är det mig ett behof att till Far, Mor och Astrid sända ett varmt och innerligt tack för senast både i Uppsala och Stockholm och för all den mig där bevisad kärlek. Tack, tack! — Gertrud hade skött sig jemka dåligt under min bortovaro: hon är och var ännu mer i lördags mycket omyrig och trött, har magrat så att det märkes på kläddningarna (!) Så nog var det hög tid jag kom hem och skötta om henne. Hjalmar går nu vårra omkring fast stundom icke utan missöden. David hälsas hjärtligt!

Eder
Ernst

Grinstad 2/5 04.

Grinstad prästgård d. 2.5.04

Min innerligt älskade Far!

Det var för mig inte så litet kärt att Far åtagit sig att skrifva bref i stället för den ordinarie brefskrifverskan. Ty har det länge för mig varit en saknad, att jag inte stått i någon direkt brefvexling med Far nu på mycket länge. Fars bref var därför så särskildt kärt för mig att få och tackar jag Far så hjärtligt därför. Alldeles särskildt roligt var det ock för mig att få det medan Ernst var borta, ty det var allt så tomt, så tomt här den veckan. I lördags var jag dock själf och afhämtade honom vid Melle-

ned och nu har jag sedan i lördags haft honom lyckligt och välbehållen här hemma. Men som hår drygt arbete han tade honom i stånd för välbehöflig hvila, har det nog blifvit lite sukt för honom, och känner han sig ännu mycket slappen och "utlakad". Med sin vesa är han dock så nöjd, och tycker jag att det förefaller, som om han fått vara med om inte så lite. – Här hemma hade ko vi under hans bortvaro inte heller varit sysslolösa, vi hade lyckligt fått en stor, stor byk tovr och liten Hjalmar kunde glädja sin pappa med att nu kunna gå som en hel karl. d.v.s inte är han att för säkor på sina små fötter ännu. – En förmiddag var Prosten o Anna Engholm och helsade på mig i min ensamhet. hvilket jag ack tyckte var bra vänligt.

Nu i veckan tänka vi oss en eftermiddag till Bolstad och om fredag skola vi på en större begrafning till Eriksstad församling. Det är kyrkvärden, som jag en gång förr skrifvit om som där är död.

Hälsa Mor med ett hjärtligt tack för hennes tillägg i Fars bref och säg henne att jag gläder mig så innerligt åt att få ta emot henne här.

Så hälsa David att det gjorde mig så ondt att höra hur han har skadat sig. Och hälsa till Astrid och syskonen på Tuna så godt.

Fars egen tacksamma dotter

Gertrud.

Vänd!

Grimstad d. 26.8.1904

Min älskade Far!

Först ett innerligt tack för hela denna sommar och för all gästfrihet i Stkhlm! Tycker alltid att det är bra snällt att Far alltid tar emot oss som välkomna gäster fastän vi alltid vålla så mycken omak.

Har ingalunda någon rolig anledning att i kväll skrifva till Far: vår lille Hjalmar har fått ett sådant svårt och plågsamt utslag, som vi anta en följd af vaccineringen. De tre sista dagarne i förra veckan märkte vi ju lite att vaccineringen oroade honom, så att han en dag äfven hade

Far förstår hur svårt detta känns för oss — det är så svårt att inte kunna ge honom någon lisa och se honom så vanställd. Och vi stå så undrande inför det. Far vet hur ogärna vi anlita någon läkare här dessutom är både Dr. Englund och Lundblad bortresta. Kan Far ge oss något råd på denna beskrifning? Det dröjer ju innan det kan nå oss, men vi tycka oss fått lära, att det är bättre att inte göra än göra det som är galet.

Nu på morgonen sofver han så lugnt som inte på hela natten förut.

Kan det bero på dietfel? Har de sista dagarne till sin stora förtjusning, fått några lingon på ett kaffefat och plockat i sig. Kanske det ej varit bra.

Ernst helsar Far så hjärtligt.

Fars innerligt tillgifna och tacksamma

Gertrud.

Jag kan undvika att tvätta honom.

någon feber. Men nu i denna vecka har han varit så bry och trött – haft det mer jämna lynne. Vi voro så glada öfver ~~att~~ att det gått så väl, ty kopporna började att lägga sig och läkas. Natten till i går (onsdags) märkte vi mycken oro och klåda åt armarne dock icke togo vi i går intet utslag utom något litet småkvissel på kinderna (vilken bjuden ... det var åfven på armarna fallen det ej ... klådde hon), men i går afton hade det riktigt slagit ut på ~~på~~ armarna just vid kopporna och sedan till strax öfver armbågen och i dag blossa hans kinder och näsa också. Om jag nu blott kunde beskrifva det riktigt så att Far kunde få någon uppfattning om hur det är. Det är som vore kinder och armar belagda med en tjock knottrig deg, man känner det litet ~~hettas~~ starkt när man tar därpå och han har mycken klåda, särskildt har natten varit svår; i dag har han inte varit något kinkig att tala om men stundtals har

klådan kommit. I natt använde jag vaselin, men har i dag användt potatismjöl men har det af både det ena och andra försports mycken ringa lisa.

D. 27de. Natten har varit så orolig för Hjalmar. Vid half-ett tiden började kräkningar, men bara vatten något gummligt, men endast lämnande en aldrig så svag gul färg efter sig på skjortan och utan spår till lukt. ~~De~~ De ha varit ganska lätta tror en 10 ggr sedan de började, mycken oro o klåda innan de kommit. Magen har annars varit jämn dessa dagar utom i morse då han hade en mycket stor uttömning starkt vattenblandad. Utslaget har spridt sig nu åt händerna och på benen men där är det endast småknottrigt och har inte det där degiga uppsvällda utseendet. – Ingen feber i går kväll.

Grimstad d. 31.8.–04.

Min älskade Far!

Så hjärtligt tack för Fars bref samt råd med afseende på Hjalmar. Vi ha dock redan nu det glädjande att meddela, att hans utslag i det närmaste gått tillbaka, och har han på samma gång blifvit så kry igen.
– Vi hade allt i minne Fars resa till Filipstad, ~~Stadshotellet~~ dit vi ock skickade med samma post som Sthlms-brefvet en afskrift af detsamma (under adr. Stadshotellet). Filipstadsbrefvet fingo vi dock med måndagsposten hit till oss återreturneradt. Det visade sig sålunda att vårt för-

tighighetsmått af dubblicering var väl behöfligt. — Hvad Far meddelade om att damme tänkte på att snart komma till oss, gladde oss mycket, ty vi hafva nu ej sett honom på nära ett år. — Nu om fredag vänta vi ändtligen Svärmor och Elisabet hit. Om jag får döma efter den väderlek som vi här haft, borde Far ha fått en riktigt skön och uppfriskande resa till Örsby, ty här ha vi haft det så skönt. Allt sedan vi kommo hem har här varit en sådan god och välgörande väderlek. Tänker att Far nu endera dagen reser ut till Addebodu. Tag då med sig ut till dem så många innerliga hälsningar från oss alla tre. Lilla Hjalmar har Er nog ännu i friskt minne. det märks väl. Han är så otåndig nu med små äran att han kan gå. Sammansättar så

mycket mer meningar nu, än när han var hemma. Fråga vi hvad han heter svarar han mycket drristigt "Carl Lumpeta".

Och tag nu emot innerliga och tacksamma hälsningar från

Ernst, Hjalmar och Gertrud